

TÜRKİYE YAZILI BASININDA ENSEST İÇERİKLİ HABERLERİN NİCELİKSEL İNCELEMESİ

THE ANALYSIS OF COLUMNS AND NEWS ON TURKISH PRINTED MEDIA ABOUT INCEST BETWEEN THE YEARS OF 2008-2017

REFİKA KARABACAK*
AYTÜL TAMER TORUN**

ÖZET

Ensest, tek başına mücadele etmenin neredeyse imkânsız olduğu ve müdahale edilmemesi halinde bireyi, aileyi, toplumu, gelecek nesilleri etkileyebilecek büyük bir insan hakları ihlali ve sosyal felakettir. Bilinilmezliği, bilinilmek istenilmemesi; tüm bunların en büyük gerekçesi ise aidiyetimizin ve kimliğimizin belirlendiği “aile/yuva” içinde gerçekleşmesi. En genel anlamıyla bir insan hakları suçu olan ensest Türkiye’de genel ahlak ve kutsal aile anlayışı gereği işlenmesi mümkün olmayan bir suç olarak görülmektedir. Hukuk sisteminde dahi kendine yer bulamayan ensest aynı şekilde basında da görünmez konumdadır. Tam da bu noktadan yola çıkarak yapılan bu çalışma ensest haberlerinin Türkiye yazılı basınında ailenin kutsallığına zarar verecek nitelikte bulunduğu toplumsal, süregelen bir sorun olarak değil de her seferinde okuru hayrete düşüren, devamlılık arz etmeyen birbirinden kopuk, sıradışı haber niteliğinde sunulduğu hipotezine dayanmaktadır. Niceliksel analiz yöntemiyle Türkiye yazılı basınının 10 yıllık (2008-2017) geçmişini inceleyen bu çalışmanın verileri –ne yazık ki- hipotezi doğrular niteliktedir. Bu makalenin bir amacı Türkiye’de basının aile içi cinsel şiddete/istismarın bir türü olan enseste karşı tavrını ortaya koymak ve bu konuda kamuoyunda duyarlılık yaratılmasına katkı sağlamaktır. Ayrıca ensestle mücadele ekseninde gereken sistem ve halihazırdaki uygulamaların aksayan yönlerinin belirlenmesinde basının gerekliliğini ve önemini ortaya koymaktır.

* Araştırmacı–Gazeteci, ORCID: 0000-0001-8288-9461. refika.rfk@gmail.com

** Prof. Dr. Ankara HBV Üniversitesi Gazetecilik Bölümü. ORCID: 0000-0003-2697-8448. aytultamer@gmail.com.
Makale Gönderim Tarihi / Received on: 23 Kasım 2021/November 23, 2021.

Makale Kabul Tarihi / Accepted on: 3 Şubat 2022/February 3, 2022.

ANAHTAR KELİMELELER: Ensest, Aile İçi Cinsel Şiddet, Yazılı Basın, Gazete

ABSTRACT

Incest is a human's rights violation and social disaster, which is nearly impossible to fight against on one's own, and when is not intervened that can influence individuals, familial relations, society and future generations. Its obscurity and its unwillingness to be acknowledged by people come from the reason that it occurs inside "the family/home" where our sense of belonging and characteristics are developed. Incest, a human rights violation by its widest meaning, is seen as a crime that is impossible to be committed because of the moral codes and sacredness of familial relations in Turkey. Even having no place in law codes, incest is similarly in a position of invisibility on press. From this point forth, this study is based on the hypothesis that even though incest exists as a perpetual problem, Turkish printed media present this problem rather as surprising, extraordinary and discontinuous. The data acquired in this study, which analyze the past ten years (2008-2017) of Turkish printed media by means of quantitative analysis method, -unfortunately- affirm this hypothesis. The purpose of this study is to put forward the attitude of Turkish printed media on incest, in other words, domestic violence/abuse and to contribute to raising sensitivity in public opinion. Further, it also aims to present the required system and the significance and necessity of media on fighting against incest in terms of identifying the lacking aspects of current administrations.

KEYWORDS: Incest, Domestic Sexual Violence, Print Media, Newspaper

GİRİŞ

Ensest, kullanmaktan çekinilen, gerçek anlamıyla dile getirildiğinde söyleyeni de duyanı da rahatsız eden bir kavram, çünkü genel tanımıyla aile içi cinsel istismarın özel bir türünü ifade ediyor. Büşra Sanay'ın kitabı *Kardeşini Doğurmak*'ta dile getirdiği gibi bilinmezliği de söz konusu; *"Ensest nedir?" diye sordum. Konuştuğum her 10 kişiden yaklaşık 6'sı kelime hakkında fikri olmadığını söyledi"* (Sanay, 2018: 18). Bilinilmezliği, bilinilmek istenilmemesi; tüm bunların en büyük gerekçesi ise aidiyetimizin ve kimliğimizin belirlendiği "aile/yuva" içinde gerçekleşmesi ile ilişkilidir.

Ensest kelimesinin Latince aslı "incestus" olup sıfat olarak "pis, kirlenmiş, temiz olmayan" anlamına gelmektedir. İngilizce'de "incest", Fransızca "inceste", Almanca "blutschande" olarak kullanılan bu kelimenin Türkçe karşılığı olmamakla birlikte İngilizce telaffuzu ile kullanılmaktadır.

Arapça'da bu kelime "fücur"la karşılanmaktadır. Osmanlıca-Türkçe Sözlük'te fücür; "günah, zina" olarak karşılık bulmaktadır. (Polat, 2006: 30-31) Türk Dil Kurumu'nda aile içi yasak ilişki olarak tanımlanan ensest, Hukuk Sözlüğünde akrabalar arasındaki evlilik veya evlenme dışı gerçekleşen cinsel ilişki olarak tanımlanmıştır. (Yılmaz, 1986: 239) Ensest kelimesi Adalet Bakanlığı'nın dijital Hukuk Sözlüğü veri tabanında ise yer almamaktadır.

Ensest aile içinde aralarında kan bağı olan kişiler arasındaki cinsel temas-ilişki ve bu ilişkide çocuğun cinsel istismarı olarak tanımlanmaktadır. (Polat, 2006: 30-31) Bazı araştırmacılar, sadece çekirdek aile bireyleri arası cinsel istismarı ensest olarak değerlendirirken bir grup ise çocuğa bakmakla yükümlü olan tüm kişileri, biyolojik bağına bakmaksızın ensest kapsamına almaktadır. (Çetinkaya, 2013:7) Sınırları geniş tutulduğunda 18 yaş üstü aile bireylerinin de dahil olabileceği ilişkilerde ensest kavramını tanımlamada "rızaaya dayalı ensest", "rızaaya dayalı olmayan ensest" şeklinde bir ayırım yapılabilmektedir. (Sancar, Yaşar, 2009) Literatür incelendiğinde ensest vakalarıyla ilgili çalışmalar genellikle çocuğa karşı gerçekleştirilen bir istismar biçiminde yer almaktadır.

Cinsel şiddetin bir türü olan ve genellikle çocuk yaşlardaki aile bireylerine karşı gerçekleştirilen ensest ilişki biçimleri insanlığın geçirdiği tarihsel süreç içinde katı yaptırımlarla yasaklanmış ya da tam aksine çeşitli toplumlarda yasal evlilikler şeklinde kendini göstererek onaylanmıştır. Ensest, uluslararası sözleşmelerle korunan temel insan haklarına yapılan saldırılardan biridir. Bireyin beden bütünlüğünü, mahremiyetini, üreme haklarını elinden alan bu durum, genellikle çocuk yaşta başlayarak uzun süre "aile bütünlüğü"nü bozmamak adına gizli tutularak veya tutulmaya zorlanarak devam etmekte ve neden olduğu ruhsal, sosyal ve cinsel yaşam sorunları erişkinlikte de sürmektedir. (Çavlin-Bozbeyoğlu, 2009: 5)

Günümüzde tüm dünyada özellikle çocuk ve kadın hakları konusundaki çalışmaların artmasının etkisi ile ensestin aile kurumuna ve topluma verdiği olumsuz etkilerin yanı sıra mağdur birey üzerinde yarattığı yıkıcı etkilere odaklanmaya doğru bir yoğunlaşma görülmektedir. Aile içi cinsel "ilişki"/şiddet sadece Türkiye'de değil tüm dünyada yaşanan, genellikle gizlenen ve ortaya çıkması durumunda üstü örtülmek istenen bir durumdur. Ensest, mağdur açısından biyolojik, sosyolojik ve psikolojik bütünlüğe zarar veren bir insan hakları ihlali olarak değerlendirilmektedir. Aile içinde ensest olgusu utanç, suçluluk duyguları ve tabu oluşu nedeniyle gizlendiğinden bu olgunun gerçek sıklığı tam olarak bilinmemekle birlikte, en sık baba-kız ensestine rastlanmaktadır (Güleç, 2007, Köknel, 1982: 243 aktaran Kasapoğlu, 2003). Aile içi şiddet konusunun yasalarda devlet, toplum ve aile ekseninde ele alınarak toplumsal cinsiyet duyarlılığına kavuşması gerekir. Aile içinde yaşanan bu cinsel istismar biçimi toplum tarafından tabu olarak görülmemekte

ve gizlenmektedir. Dünya genelinde yaygın olan bir cinsel istismar biçimi olan ensest başta mağdur olmak üzere ailede herkes tarafından saklanan bir olaydır. Aile dışında yaşanan cinsel istismarda aile bireyleri çocuklarını korumak adına tüm güçlerini birleştirip çocuklarının yanında yer alırken aile içi istismarda yetişkinin hakları korunarak çocuğun hakları feda edilmektedir (Polat, 2006: 28-29).

Ensesti tanımlamak, ona karşı olan yasakların vurgusu temeline dayanır; yani ensest tanımında esas olan unsur “yasak olgusu” dur (Baran, Erbaydar, 2009). Ensestte, sanılanın aksine her zaman fiziksel şiddet yaşanmaz. Kişi güvenir, bağlanır ve kendisinden istenileni yapar. Ensestte çocuğun yetişkine olan güvenine ihanet söz konusudur. Büyük bir gizlilikle saklanan ensestin bu nedenle de açığa çıkarılması zor olup; toplumlardaki yaygınlığı hakkında yargıda bulunmayı sağlayacak kesin veriler bulunmamaktadır (Topçu, 2009: 83-84). Tek ve kesin bir tanımı bulunmayan ensest, bir dönem sadece anne, baba, çocuklar ve kan bağı bulunan akrabalarla cinsel ilişkiyi yasaklayan bir tabuya işaret ederken ABD Sağlık ve Koruma Biriminin 1980’deki tanımına göre aile içinde ana-baba figürüne, gücüne ve otoritesine sahip kişilerin, çocuğu cinsel anlamda istismar etmesi olarak kabul edilmiştir. (Çavlin, Kardam, Aliefendioğlu, 2018: 16)

Yasalarda ensest, kan bağı olanlar arasındaki cinsel ilişkiyle sınırlı kalmıştır. Tanımlanması her ülkeye göre farklılıklar gösterse de bir insan hakkı ihlali olarak değerlendirilmesi gereken ensest cezai bir harekettir. Hiç kimsenin tek başına baş edemeyeceği bir şiddet türü olan ensest günümüzde bir toplumsal sorun olmanın ötesinde başta bunun mağduru olan kişi, sonra bu durumdan birinci derecede etkilenen ev ve aile çevresi için bir sorun olarak algılanmaktadır. (Çavlin-Bozbeyoğlu, 2009: 15)

Türkiye’de ensest olaylarının yasal değerlendirilmesinde temel kaynak 26.09.2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’dur (TCK). Ancak ensest bu kanunda özel olarak tanımlanmamıştır; verilecek ceza TCK’nın cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlara yönelik altıncı bölümün çocuk istismarıyla ilgili 103’e 1/2/3 maddeleri çocuğa karşı işlenen cinsel suçlara yönelik düzenlemeler içerisindedir. 103 madde 3c bendi, cinsel suçların çocuğun bir yakını tarafından işlenmesi halinde cezayı artırmıştır. Türkiye’de sözkonusu suçun hukuk sisteminde bu denli sınırlı olarak kendine yer bulması “işlenmesi mümkün değil, genel ahlâk ve kutsal aile anlayışı buna engeldir” anlayışına dayanmaktadır. (Çetinkaya, 2013: 5) Ensestin tanımının TCK’da yer almamasının, çocuk taciz ve tecavüzlerinin ciddi, caydırıcı bir yaptırıma tabi tutulmamasının nedenlerinden biri olduğu son yıllarda tartışılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda oluşan kamuoyu baskısı sonrası 18.06.2014 tarihinde 6545 sayılı kanunun 59. Maddesinde yapılan değişiklik ile “Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi

halinde şikayet aranmaksızın, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur” şeklinde “ağırlaştırılmış” cezalar konulmuştur. (Asma, 2018: 233) Yasal değerlendirmede önemli bir diğer dayanak ise 03.07.2005 tarih 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’dur. Kanun, mağdur tanığın ifadesine ilişkin hususlar ile çocuğu koruyucu ve destekleyici tedbirleri içermektedir.

Toplumsal yapıda yayın hayatlarını sürdüren kitle iletişim araçlarının topluma karşı “habercilik”, “toplumsallaştırma”, “motivasyon”, “tartışma ve diyalog”, “eğitim”, “kültürel gelişim”, “eğlence” ve “bütünleştirme” gibi birçok görevi bulunmaktadır (MacBride, 1993: 15) Bu görevler arasında öne çıkanlar, toplumu bilgilendirmek, doğru ve tarafsız bir kamuoyu oluşturmak, toplumun eğitimine katkı sağlamak ve dördüncü kuvvet olarak toplum adına yönetim güçleri üzerinde fiili bir denetim mekanizması kurmaktır. Liberal yaklaşım haberin saf, tarafsız, sadece bilgi içeren, olay ve kamu arasında aktarıcı rol oynayan ve gerçeklerden oluşan metinlerden ibaret olduğunu dile getirir. Eleştirel teori ise haberlerin tarafsız olmadığı, var olan bir egemen görüş ve sınıf çerçevesinde kurgulandığı kitle iletişim sistem sermayedarlarının kapitalist bir sistem içerisinde hareket ettiği, bu ilişkiler nedeniyle haberlerin tarafsız, saf haber metinlerinden ibaret olamayacağını vurgulamaktadır (Arslan Yeğen, 2004: 70-71). Bu çalışmada eleştirel perspektiften hareketle Türkiye basını incelenmektedir.

2008-2017 yılları arası Türkiye basınında içerisinde encest kelimesi geçen haberlerin incelendiği bu çalışmanın amacı Türkiye’de basının aile içi cinsel şiddete/istismarın bir türü olan eneste karşı tavrını ortaya koymak ve bu konuda kamuoyunda duyarlılık yaratılmasına katkı sağlamaktır. Son olarak enestle mücadele ekseninde gereken sistemi, hali hazırdaki uygulamaların aksayan yönlerinin belirlenmesinde basının gerekliliğini ve önemini ortaya koymaktır. Eleştirel yaklaşım bağlamında bu çalışmanın temel varsayımı; Türkiye yazılı basınında encest haberlerinin, ailenin kutsallığına zarar verecek nitelikte görüldüğünden, köklü, toplumsal ve süreğen bir sorun olarak değil de her seferinde okuru hayrete düşüren, devamlılık arz etmeyen, birbirinden kopuk, sıra dışı bir haber niteliğinde sunulduğudur.

3 Kasım 2002 tarihinde iktidara gelen Adalet ve Kalkınma Partisi 5680 sayılı Basın Kanunu’nda köklü bir değişiklik yapmıştır. 5680 sayılı Basın Kanunu ile evlenmeleri yasak olan kimseler hakkında cinsel ilişkilere dair haber ve yazılar mutlak olarak yasaklanmıştır. 26 Haziran 2004 yılında yürürlüğe giren 5187 sayılı Basın Kanunu’nda ise encest (kanunda belirtilen tanımlamasıyla-kanunen evlenmeleri yasak kişiler arasındaki cinsel ilişki) haberlerine yönelik bir madde bulunmamaktadır. Ancak “Cinsel saldırı, cinayet ve intihara özendirme” ve “Kimliğin açıklanmaması” başlıkları altında yer alan maddeler uyarınca haberlerde mağdurların ve on sekiz yaşından küçük olan suç faili veya mağdurlarının, kimliklerini açıklayacak ya da tanınmalarına yol açacak

şekilde yayın yapmak suç sayılmıştır. Kanun maddesi açık bir şekilde cinsel saldırı, cinayet ve intihar olaylarına ilişkin haberlerin sadece verilmiş biçimini sınırlandırmıştır. Dolayısıyla 5187 sayılı Basın Kanunu'nda bu ilişkilerle ilgili haber ve yazı yazılması değil, bu kişilerin kimliklerini açıklayacak ya da tanınmalarına yol açacak şekilde yayın yapılması yasaklanmıştır. Ayrıca söz konusu yasak sadece süreli yayınlar için söz konusudur (<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5187.pdf>) (Erişim tarihi 31.10.2020).

10 yıllık bir süreçte yazılı basında encest kelimesinin geçtiği haberlerin incelendiği bu çalışmada, alanda yapılmış bilimsel araştırmalar ve saha çalışmaları önemli bir izlek oluşturmuşlardır. Bu eksende, 15-59 yaşlar arasındaki kadınlarla yüz yüze görüşmelerinin yer aldığı “2008 Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet” (2009) raporu ve “2014 Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması” (2015) raporu ve 2009 yılında yayımlanan Türkiye’deki encest sorunuyla karşılaşan profesyonellerle yapılan görüşmelere dayalı olarak gerçekleştirilen “Türkiye’de Encest Sorununu Anlamak” adlı rapor incelenmiştir.

Çalışmada 2008-2017 yılları arası; dili Türkçe, yayın türü gazete, periyod günlük, yayın dağılımı ulusal olan Türkiye basınında yayınlanan tüm gazeteler (ekler hariç) incelenmiştir. 10 yıllık süreç içerisinde yayın hayatına yeni başlayan yahut sonlandıran gazeteler nedeniyle tam rakam verilememektedir. Devlet resmi kayıtlarında encestin de araştırıldığı iki resmi araştırma olan Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi tarafından yapılan Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2009-2015) raporları çalışmada dikkate alınacağı için basının incelenme tarihinin başlangıcı 2008 olarak belirlenmiştir. İncelemenin 10 yıl ile sınırlı tutulmasının temel sebebi bu zaman diliminin medyanın mevcut tavrını ortaya koymaya yeterli olması ve yüksek lisans tezine dayanan çalışmanın makale olarak sınırlılıklar içermesidir. Ayrıca 10 yıllık zaman diliminin genişliği sebebiyle dijital medya takip sistemlerinden yararlanılmıştır. Çalışma verileri genel anlamda içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizi yöntemi ile istatistikî veriler araştırma ekseninde sistematik ve nesnel değerlendirme yapabilme imkanı sağlamıştır.

Türkiye Basınında Encest Haberleri Ekseninde Bulgular

Encestle mücadele ekseninde gereken sistemi ve halihazırdaki uygulamaların aksayan yönlerinin belirlenmesinde; basının gerekliliği ve önemini ortaya konmaya çalışıldığı bu çalışmada, 2008-2017 yıllarını kapsayan 10 yıllık zaman diliminde encest kelimesi içeren 585 haber incelenmiştir. Bu haberler 55 farklı yayın organında yer almıştır. Haberler 19 farklı başlık altında kategorize edilmiştir: “Haberlerin yer aldığı gazeteler; yayımlandığı

tarikh; başlık; haberin muhabiri; haberin kategorisi (siyasi, toplumsal, vaka, diğeri); haberin gazetede ki yeri (sürmanşet, manşet, ilk sayfa, iç sayfa); görsel kullanımı; haberde mağdurun cinsiyeti; haberde mağdurun uğradığı şiddet türleri; haberde mağdurun sunumu (öğrenci, engelli, bebek, evli vb.); haberde mağdurun teşhiri; haberde mağdurun yaşı; haberde failin kimliği (baba, ağabey, amca, dede, anne vb.); haberde failin teşhiri; haberin kaynağı (Türkiye, yabancı); haberde annenin rolü (suçlu, suçsuz); haberde ensest in özne durumu (birincil, ikincil, üçüncül).

Haber analizinde kategori başlığı altında yapılan siyasi, toplumsal, vaka ve diğeri başlıklarında; haberin içinde siyasi bir parti, figür ya da demec in bulunması durumunda siyasi, herhangi bir sivil toplum kuruluşu, uzman ya da toplumsal bir değerlendirmeye yönelik haberler toplumsal, ensest olayına dayalı yazılar vaka, sinema, tiyatro eseri ya da çarpık bir ilişkiyi tanımlamak amaçlı kullanım ise diğeri kategorisinde değerlendirilmiştir. Haberlerde görsel kullanımına sadece vaka haberlerinde bakılmıştır. Yazıda ensest ana unsur ise birincil, yan unsur ise ikincil, sadece terim olarak kullanılmış ise üçüncül olarak değerlendirilmiştir. Vaka haberlerinde ise mağdurlar kız ve oğlan olarak belirtilmiştir. Haberlerde annenin durumuna özellikle bakılmış; haber metninde “suçlu/suçsuz” olarak anneye yönelik yapılan değerlendirilmeler incelenmiştir.

Değerlendirmeye alınanlar 2008-2017 yılları arasında günümüzdeki mevcut yayın organlarının yanı sıra yeni açılanlar ya da kapatılanları da kapsamaktadır.

Ensest haberlerinin sıralamasında ilk 10’da yer alan *Milliyet*, *Evrensel*, *Birgün*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Habertürk*, *Vatan*, *Akşam*, *Radikal* ve *Yeni Akit* gazeteleri 585 haberin yüzde 61,36’sını kapsamaktadır. 20 ve üstü sayıdaki haberlerin yer aldığı bu gazeteler politik görüş olarak; popülizm, merkez sağ, sosyal demokrasi, sosyalist, merkez sol, islami köktendincilik ve aşırı sağ çizgilerindedir. Kalan 45 gazetede yer alan 226 haber ise toplam rakamın yüzde 38,64’ünü oluşturmaktadır ve bu kısımda yer alan gazeteler popülizm, merkez sağ, sosyal demokrasi, sosyalist, merkez sol, islami köktendincilik, aşırı sağ, milliyetçi, milli görüş, ulusalcı, muhafazakar politik çizgide yayın yapmaktadırlar.

Çalışma kapsamında incelenen 2008-2017 yılları arasında enseste ilişkin çıkan haberlerin yıllara göre dağılımı Tablo 1’de; gazetelere dağılımı Tablo 2’de ayrıntılı olarak gösterilmektedir.

Tablo 1. 2008-2017 yılları arası haberlerin dağılımı

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Haber	43	25	46	32	82	40	32	65	103	117	585

Yıllar kapsamında değerlendirildiğinde haberlerde 2012, 2016 ve 2017 yıllarında artış dikkat çekmektedir. 2012 yılı için bu artışın sebebinin siyasi ve magazinsel unsurlar olduğu gözlenmiştir. 2012 yılında dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "kürtajı bir cinayet olarak görüyorum" ifadesi ve 49. *Antalya Altın Portakal Film Festivali* jüri başkanı Hülya Avşar'ın ensest ilişkiyi konu alan "Derin Düşünce" filmine yönelik "Filmi yarışmadan kovuyorum" sözleri üzerinden şekillenen haberlerin yoğunluğu dikkat çekmektedir. 2016 yılındaki sayısal artışın nedeni ise Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "Babanın şehvetle kızını öpmesi ya da şehvetle ona sarılmasının nikaha bir etkisi yoktur. Babanın kızını kalın elbiselerden tutarak ya da vücuduna bakıp düşünerek, şehvet duyması, bu tür bir haramlık oluşturmaz" yönündeki fetvasıdır. Açıklama birçok gazetede haber ve köşe yazısı olarak yer almıştır. Gazetelerin ideolojik duruşlarının yanı sıra hükümete olan yakınlıklarına bağlı olarak haberlerin şekillendiğini görmek mümkündür. İktidara yakın duran yayın organları Diyanet İşleri Başkanlığı'nı koruyucu bir tutum takınmıştır. 2017 yılı haberlerinin yoğunluğunu ise sunucu Murat Başoğlu'nun yeğeni Burcu Başoğlu Kabadayı ile yaşadığı ensest ilişki oluşturmaktadır. Aynı zamanda Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (TKDF)'nin 2015 yılında açıkladığı "*Türkiye Ensest Atlası Raporu*" nda yer alan veriler de Başoğlu haberiyle birlikte gündem olmuş ve Türkiye medyasının ensest konusundaki tartışılması gereken çelişkili tavrını gözler önüne sermiştir.

Tablo 2. 2008-2017 yılları arası haberlerin gazetelere dağılımı

Sıra	Gazete Adları	Haber Sayısı	Oran
1	Milliyet	53	%9,06
2	Evrensel	53	%9,06
3	Birgün	50	%8,55
4	Cumhuriyet	45	%7,69
5	Hürriyet	37	%6,32
6	Habertürk	33	%5,64
7	Vatan	24	%4,10
8	Akşam	23	%3,93
9	Radikal	21	%3,59
10	Yeni Akit	20	%3,42

11	Sabah	18	%3,08
12	Şok	16	%2,74
13	Aydınlık	15	%2,56
14	Yurt	12	%2,05
15	Posta	11	%1,88
16	Takvim	11	%1,88
17	Özgür Gündem	11	%1,88
18	Star	10	%1,71
19	Yeniçağ	7	%1,20
20	Milat	7	%1,20
21	Taraf	7	%1,20
22	Özgürlükçü Demokrasi	6	%1,03
23	Korkusuz	6	%1,03
24	Sol	6	%1,03
25	Türkiye	6	%1,03
26	Yeni Yüzyıl	5	%0,85
27	Sözcü	5	%0,85
28	Önce Vatan	5	%0,85
29	Güneş	5	%0,85
30	Ekonomi	4	%0,68
31	Vahdet	4	%0,68
32	Yeni Söz	4	%0,68
33	Milli Gazete	4	%0,68
34	Meydan	3	%0,51
35	Yeni Birlik	3	%0,51
36	Günlük	3	%0,51
37	İstiklal	3	%0,51
38	Diriliş Postası	3	%0,51
39	Dokuz Sütun	3	%0,51
40	Yeni Şafak	3	%0,51
41	Referans	2	%0,34
42	Hürses	2	%0,34
43	Gazete Harbi	2	%0,34
44	Ortadoğu	2	%0,34
45	Milli Gazete	2	%0,34
46	Gün Boyu	1	%0,17
47	Karşı	1	%0,17
48	Millet	1	%0,17
49	Zaman	1	%0,17

50	Bugün	1	%0,17
51	Yarına Bakış	1	%0,17
52	Yeni Asya	1	%0,17
53	Karar	1	%0,17
54	Doğru Haber	1	%0,17
55	Vakit	1	%0,17
	Toplam	585	%100

Haberlerin Kategorik Dağılımı

2008-2017 yılları arası yazılı basında içerisinde ensest yer alan haberler toplumsal, siyasi, vaka ve diğer kategorilerinde tasnif edilmiştir.

Tablo 3. 2008-2017 yılları arası haberlerin kategorik dağılımı

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Toplumsal	19	13	26	9	11	7	1	9	13	42	150
	%12,67	%8,67	%17,33	%6,00	%7,33	%4,67	%0,67	%6,00	%8,67	%28,00	%25,64
Siyasi	16	8	12	16	50	27	27	29	66	35	286
	%5,59	%2,80	%4,20	%5,59	%17,48	%9,44	%9,44	%10,14	%23,08	%12,24	%48,89
Vaka	4	4	-	-	5	-	-	6	4	24	47
	%8,51	%8,51	-	-	%10,64	-	-	%12,77	%8,51	%51,06	%8,03
Diğer	4	-	8	7	16	6	4	21	20	16	102
	%3,92	-	%7,84	%6,86	%15,69	%5,88	%3,92	%20,59	%19,61	%15,69	%17,44
Toplam											585
											%100

10 yıllık süreçte 585 haberin 286'sı siyasi kategoridedir. Bu rakam toplam sayının yüzde 48,89'una denk gelmektedir. Bu durum ensest kelimesi geçen haberlerin hemen hemen yarısının siyasi demeçler, sonuçlanmayan yasa tekliflerini kapsadığını göstermektedir. Siyasi haberlerin bu oranda ağırlık göstermesinin sebebi Türkiye'de yaşanan her kadın ve çocuk cinayeti sonrası gerek iktidardaki gerek muhalefetteki siyasi aktörlerin gündemde olan konuya dair demeç vermeleri yahut hükümetin eleştirileri karşılama ya da kamuoyunu iknaya yönelik yasama çalışmalarını sergilemesi olarak gözlemlenmiştir. Siyasi haberlerin içerik dağılımında ise yoğunluk 2016 yılına aittir.

Bu yoğunluğun sebebi 08.01.2016 tarihinde *Birgün*'ün internet sitesinde (<https://www.birgun.net/haber/diyanet-ten-fetva-babanin-oz-kizina->

sehvet-duymasi-haram-degil-100117) Erk Acarer'in yazdığı "Diyanet'ten fetva: Babanın öz kızına şehvet duyması haram değil!" başlıklı haberdır. Haber *Birgün*, *Habertürk*, *Özgür Gündem*, *Aydınlık*, *Cumhuriyet*, *Evensel*, *Korkusuz*, *Meydan*, *Milat*, *Milliyet*, *Vahdet*, *Vatan*, *Sözcü*, *Yeni Yüzyıl*, *Zaman*, *Hürriyet*, *Sabah*, *Star*, *Yeni Söz*, *Yurt*, *Yeni Asya*, *Taraf* gazetelerinde 53 defa haber olarak yer almıştır. Gazeteler, mevcut siyasal tutumları doğrultusunda, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı destekler ya da eleştirir biçimde konuya yer vermişlerdir.

Öte yandan ensest ilişkinin suç olarak kabul edilmemiş olmasını, kabul edilebilirliğine değil asla gerçekleşmeyeceğine dair "Bu suç oralarda çok işlendiği için toplumsal düzen bozulmuştur. Türkiye toplumunda böyle bir suçun işlenmesi mümkün değildir, genel ahlâk ve 'kutsal aile' anlayışı buna engeldir" söylemine dayandığını belirten Sancar ve Yaşar'ın (2009) tespitine karşın Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanan bu fetva ile konunun ne denli bir karanlık kuyu içerisinde kök saldığı görülmektedir.

Kategorik değerlendirmede haberlerde, ikinci sırada toplumsal başlığı altında toplanan veriler yer almaktadır. Siyasi demeçlerin aksine yaşanan travmatik olayların ardından sahada çalışan kişi ya da tüzel yapılarla ilgili toplumsal haberler bu kapsamda değerlendirilmiştir. Bu kapsamdaki yayımlar 10 yıllık süreçte 150 haber ile yüzde 25,64'e denk gelmektedir.

Ensest in çarpık ilişkiye dayalı bir kavram olarak kullanımı ya da konusu ensest olan film, tiyatro tanıtımlarının yapıldığı haberler ise diğer başlığı altında kategorize edilerek incelenmiştir. Bu kategorideki 102 haber üçüncü sırada yer almakta; yüzde 17,44'lik orana karşılık gelmektedir.

10 yıllık süreçte vaka incelemeleri ise 47 haber ile yüzde 8,03'dir. Gerçek ensest haberlerinin basında bu denli az sayıda yer alması bu çalışmanın varsayımını ve amacını kanıtlar niteliktedir. Çalışmanın da odaklandığı nokta olarak incelenen 10 yıllık sürecin sadece 6 yılında vaka haberine rastlanmıştır. Yıllar arasında yüzde 51,06 ile yoğunluk gösteren 2017 yılı, bir magazin figürü olan Murat Başoğlu'nun yeğeni Burcu Başoğlu Kabadayı ile yaşadığı ilişkiye dayanan haberler sebebiyledir. 2017 yılına ait 24 haberin 21'i Başoğlu vakasına yöneliktir. Diğer yıllar içerisinde sayısı en fazla 6'yı bulan vaka haberlerinin 2017 yılında kalan 9 yılın rakamından fazla oranda çıkması medyanın ensest vakalarına bakışını ortaya koymaktadır. "Ensest ancak çok küçük bir bölümü görünür bir buzdağdır" (Çavlin-Bozbeyoğlu, 2009: 13) cümlesini de doğrulayan rakamlar Türkiye'de ensest haberlerinin görünürlüğünü artırmayı amaçlayan bu çalışma için en önemli veridir.

Türkiye'de de tüm dünyada olduğu gibi enseste ilişkin sağlıklı bir veriye ulaşmak mümkün değildir. Buna karşın çalışmamızda ensest konusunda ülke geneline ilişkin istatistiki veriler iki nicel araştırma sonuçlarından aktarılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün 2008 yılındaki Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması Raporu ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün bir önceki raporunun genişletilmiş takip araştırması niteliğinde olan 2014 yılı rapor verileri kullanılmıştır. Her iki araştırma da ensestin dillendiril(e)meyen bir toplumsal sorun olduğunu gözler önüne sermektedir. Araştırmaların ilki 24.042 hanede 12.795 kadının, ikincisi ise 15.072 hanede 7.462 kadının katılımıyla gerçekleşmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 12 ülkede yürütmüş olduğu kadına yönelik şiddet araştırmalarında kullanılan soru kağıtları temel alınarak yapılan çalışmada kadınlara, "15 yaşından önce ailenizden ya da akrabalarınızdan birinin size istemediğiniz bir cinsel davranışta bulunduğunu ya da cinsel olarak rahatsız edecek şekilde size dokunduğunu hatırlıyor musunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Görüşmenin sonlandırılması aşamasında ise biri mutlu biri üzgün iki kadın yüzünün olduğu resim verilerek kadınlara 15 yaş öncesi cinsel olarak rahatsız edici harekete maruz kaldıysa üzgün kalmadıysa mutlu kadına işaret koymaları ve cevabın zarfın içine yerleştirilmesi istenmiştir. Söz konusu sorular Türkiye'de sorulduğunda çocukluk döneminde yaşanan cinsel istismar düzeyi, ilk soruya verilen cevaplar ekseninde niceliksel olarak daha az belirtilirken kapalı zarfa konulan kartlar ile verilen cevaplarla birlikte. 2008 araştırmasında soruya verilen yüzde 4,4 olarak belirtilen cinsel istismar yaygınlığı cevabı, ortak cevaplar ile yüzde 7,2'ye yükselmiştir. (<http://kasaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/34/2013/11/Aile-ici-siddet-HUNEE-2008-AnaRapor.pdf>) (Erişim Tarihi 06.02.2022) 2014 araştırmasında ise soruya evet cevabını verenlerin oranı yüzde 5,3'ten kartla birlikte ele alındığında yüzde 8,9'a yükselmiştir. (<http://aihmiz.org.tr/aktarimlar/dosyalar/1428409374.pdf>) (Erişim Tarihi 06.02.2022) Araştırmaların sonuçları, kadınların çocukluk döneminde maruz kaldıkları cinsel istismarın, karta verilen yanıtlarla birlikte arttığını dolayısıyla kadınların bu konuda yüz yüze konuşmaktan, iki araştırmada da çekindiklerini göstermiştir. (KKSA-TR, 2014) Yapılan her iki araştırma ensest oranının yüzde 7,2-8,9 bandında olduğunu gösterirken 10 yıllık basın analizi kapsamında ensest vakalarının toplamı 47 habere tekabül eden yüzde 8,03'tür. Üstelik bu oranın sadece yüzde 44,6'sı magazinsel bir figür olan Murat Başoğlu haberine aittir.

Diğer ensest vakalarının toplumsal soruna işaret etmeyen, farkındalık yaratmayan, bilgi sağlamayan üçüncü sayfa haber niteliğinde verilmiş olduğu dikkat çekmektedir. Münferit bir olay şeklinde sunulan vakalarda fail için toplumdan dışlayıcı tanımlamalar yapılarak, bir sefere mahsus bir olay olarak sunulduğu görülmektedir. Aliefendioğlu da (2018: 174) medyanın, ev içi şiddet haberlerini ailenin sorgulanamaz, eleştirilemez kutsallığı nedeniyle görmezden geldiğini belirtmiştir.

Haberlerin Gazete Sayfasındaki Yeri

Haberin gazete sayfasındaki yeri habere gazete ve editoryal eksende verilen değer açısından önemli bir göstergedir. Gazetenin günün en önemli haberi olarak gördüğü ve gündem oluşturmak istediği konu manşetten duyurulurken diğer haberlerde önem derecesine göre gazetenin ilk sayfasına dağılım gösterir. Haberlerin gazete sayfasındaki yeri başlığında manşet, sürmanşet, ilk sayfa ve iç sayfa değerlendirilmesi yapılmıştır.

Tablo 4. 2008-2017 yılları arası haberlerin gazete sayfasındaki yeri

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
İç Sayfa	30	13	27	21	43	21	22	52	64	84	377
	%7,96	%3,45	%7,16	%5,57	%11,41	%5,57	%5,84	%13,79	%16,98	%22,28	%64,44
İlk Sayfa	6	5	11	8	26	12	3	11	32	24	138
	%4,35	%3,62	%7,97	%5,80	%18,84	%8,70	%2,17	%7,97	%23,19	%17,39	%23,59
Manşet	6	7	5	2	11	4	7	1	2	6	51
	%11,76	%13,73	%9,80	%3,92	%21,57	%7,84	%13,73	%1,96	%3,92	%11,76	%8,72
Sürmanşet	1	-	3	1	2	3	-	1	5	3	19
	%5,26		%15,79	%5,26	%10,53	%15,79		%5,26	%26,32	%15,79	%3,25
Toplam											585
											%100

10 yıllık yazılı basın incelemesinde haberlerin yüzde 64'ü (377) iç sayfadan verilmiştir. İlk sayfa yüzde 23,59 (138), manşet yüzde 8,72 (51), sürmanşet yüzde 3,25 (19) şeklindedir. Analiz edilen haberlerin yarısından fazlasının iç sayfadan verilmiş olması eneset haberlerinin, gazetelerin editoryal değerlendirmesinde önemli haber kriterine girmediğini göstermektedir. 582 haber içerisinde manşetten verilen yüzde 8,72 (51) oranındaki haberlerdeki yoğunluk ise 2012 yılında gözlemlenmektedir. Yüzde 21,57 (11) haberin gazetelerin manşetinde kullanılmasının sebebi dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 25 Nisan 2012'de Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı'nın uygulanmasına ilişkin 2012 Uluslararası Parlamenterler Konferansı kapanış oturumunda yaptığı konuşmadır:

“Kürtajı bir cinayet olarak görüyorum. Buna kimsenin müsaade etme hakkı olmamalı. Ha anne karında bir çocuğu öldürürsünüz ha doğduktan sonra öldürürsünüz. Hiçbir farkı yok. Buna karşı çok daha duyarlı olmaya mecburuz. Buna karşı el birliği içinde olmak zorundayız.” (<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/kurtaji-bir-cinayet-olarak-goruyorum-20630000>)

(Erişim tarihi 22 Ekim 2019)

Erdoğan'ın kürtağın engellenmesi yönelimli bu konuşmasının ardından gelişen tartışmalar ve hükümetin faaliyetleri üzerine kurulu haberlerdir. Bu konudaki haberler *Vatan*, *Yeni Akit*, *Hürriyet*, *Sözcü*, *Milliyet*, *Posta*, *Milat*, *Birgün*, *Akşam*, *Evrensel*, *Habertürk* ve *Cumhuriyet* gazetelerinde 30 defa haber olarak yer almıştır.

Haberlerin Kaynağı

2008-2017 yılları arasını kapsayan çalışmada haberlerin kaynağı Türkiye ve yabancı başlıkları altında incelenmiştir. Haberlerde bu oran yüzde 93,58 (549) Türkiye, yüzde 6,15 (36) yabancı; olarak dağılım göstermektedir.

Tablo 5. 2008-2017 yılları arası haberlerin kaynağı

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Türkiye	37	21	45	32	81	40	32	61	92	108	549
	%6,74	%3,83	%8,20	%5,83	%14,75	%7,29	%5,83	%11,11	%16,76	%19,67	%93,85
Yabancı	6	4	1	-	1	-	-	4	11	9	36
	%16,67	%11,11	%2,78		%2,78			%11,11	%30,56	%25,00	%6,15
Toplam											585
											%100

Haberlerde Ensestin Özne Durumu

10 yıllık süreci inceleyen bu çalışmada önemli verilerden bir diğeri ise haberde ensestin özne durumunun değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan bulgulardır. Haberin ana konusu ensest olduğu takdirde birincil, yan konu olarak ensestin incelendiği durumlar ikincil, ensestin toplumsal içeriğinden uzak kullanımları ise üçüncül başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Tablo 6. 2008-2017 yılları arası haberlerde ensestin özne durumu

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
Birincil	14	7	7	3	10	3	3	10	16	40	113
	%12,39	%6,19	%6,19	%2,65	%8,85	%2,65	%2,65	%8,85	%14,16	%35,40	%19,32
İkincil	26	18	29	23	57	31	25	47	71	65	392
	%6,63	%4,59	%7,40	%5,87	%14,54	%7,91	%6,38	%11,99	%18,11	%16,58	%67,01
Üçüncül	3	-	10	6	15	6	4	8	16	12	80
	%3,75		%12,50	%7,50	%18,75	%7,50	%75,00	%10,00	%20,00	%15,00	%13,68
Toplam											585
											%100

Haberlerde ensestin özne durumu ağırlıklı olarak ikincildir. Haberlerde ensestin özne durumu birincil yüzde 19,32(113), ikincil yüzde 67,01 (392), üçüncül yüzde 13,68 (80) şeklindedir. Vaka konulu haberler birincil kategoride değerlendirilmiştir. 2008-2017 yılları arası incelenen haberlerde yüzde 19,32 (113) orana karşılık gelen birincil değerlendirmesinde en yüksek pay ise 2017 yılına aittir. 10 yıllık süreçte Murat Başoğlu olayı ile gündem olan ensest, 2017 yılında 107 haberin içerisinde yüzde 35,40 oran ile 40 haberde birincil özne olarak yer almıştır.

Yan konu olarak ensestin incelendiği ve ikincil başlığı altında toplanan haberler yüzde 67,01 ile ilk sıradadır. Bu oran yazılı basının ensesti ana konu yerine yan konu olarak tercih ettiğini göstermektedir. İkincil başlığı altında toplanan haberlerin çoğunluğunu siyasi haberlerin oluşturduğunu söylemek mümkündür. Ensestin özne durumunun üçüncül olduğu haberlerin oranı yüzde 13,68 (80)'dir. Ensesti çarpık ilişki anlamı ile kullanan ya da konusu ensest olan film, tiyatro oyunu, kitap tanıtımı gibi haberlerin yer aldığı başlıktır.

Haberlerde Ensestin Özne Durumunun Birincil Olduğu Yazıların Gazetede Yeri

Yazılı basında ensestin görünürlüğünün yeteri düzeyde olmadığını ortaya koyan bir diğer veri ise gerçek anlamda ensestin işlendiği, ensestin özne durumu birincil başlığı altında toplanan 113 haberin gazete sayfalarındaki yerini gösteren oranlardır.

Tablo 7. 2008-2017 yılları arası haberlerde ensestin özne durumunun birincil olduğu haberlerin gazete sayfasındaki yeri

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Toplam
İç Sayfa	10	3	3	1	2	2	3	8	9	30	71
	%14,8	%4,23	%4,23	%1,41	%2,82	%2,82	%4,23	%11,27	%12,68	%42,25	%62,83
İlk Sayfa	2	3	2	1	5	-	-	2	5	8	28
	%7,14	%10,71	%7,14	%3,57	%17,86			%7,14	%17,86	%28,57	%24,78
Manşet	1	1	1	1	1	-	-	-	-	2	7
	%14,29	%14,29	%14,29	%14,29	%14,29					%28,57	%6,19
Sürmanşet	1	-	1	-	2	1	-	-	2	-	7
	%14,29		%14,29		%28,57	%14,29			%28,57		%6,19
Toplam											113
											%100

Haberlerin gazete sayfalarına dağılımı iç sayfa yüzde 62 (71), ilk sayfa yüzde 24,78 (28), manşet yüzde 6,19 (7), sürmanşet yüzde 6,19 (7) şeklindedir. Gazete editoryasının önemli haber değerlendirmesinde öncelikli sığara giremeyen 113 ensest haberin 71'i iç sayfada verilmiştir. Manşet ve sürmanşette ise sadece 7'şer haber bulunmaktadır. Haberin görünürlüğünü ve dikkat çekiciliğini etkileyen bir diğer unsur başlıktır. Vaka haberinde dahi ensest kelimesini kullanmaktan imtina eden basın bu durumunu, başlığında ensest kelimesi geçen haber rakamları doğrular niteliktedir. 10 yıllık süreç boyunca başlığı içerisinde ensest kelimesi geçen haber sayısı 53 ile yüzde 9,05'e tekabül etmektedir.

Haberlerde Vakaların Değerlendirilmesi

2008-2017 tarihleri arası incelenen toplam 585 haber içerisinde 47 vaka haberi bulunmaktadır. Haber analizi içerisinde yüzde 8,03'e denk düşen bu oran yazılı basının özellikle ensest konulu vaka haberlerinden uzak durduğunun göstergesidir. 10 yıllık süreçte incelenen vaka haberlerinin birçoğu sadece bir kez yayımlanmış, kamuoyu oluşturulmasına gerek duyulmayan, münferit bir olay olarak değerlendirildiği gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra magazinsel bir figür olan Murat Başoğlu'nun ensest olayı birçok gazetede haber olarak yer almıştır.

10 yıllık inceleme sürecinde gazetelerde yer alan 47 vaka haberi vardır. Bu haberler toplamda 20 farklı vakaya denk düşmektedir. 47 haberin 21'ini *Korkusuz, Takvim, Akşam, Güneş, Habertürk, Star, Şok, Milliyet, Yeni Birlik, Milli Gazete, Gün Boyu, Hürriyet, Milat, Yeniçağ, Evrensel, Yeni Akit, Diriliş Postası, Özgürlükçü Gündem, Birgün, Ortadoğu, Vatan, Sabah, Cumhuriyet,*

Yeni Söz, Posta ve Yurt gazetelerinde çıkan Murat Başoğlu haberleri oluşturmaktadır. 15 haber sadece bir kez gazetelerde yer bulmuştur. Kalan 11 haber ise 4 farklı olayı içeren haberlerdir.

Vaka haberlerinin gazetelere dağılımı şu şekildedir: *Takvim* 6, *Habertürk* 5, *Hürriyet* 4, *Şok* 4, *Akşam* 4, *Korkusuz* 4, *Güneş* 3, *Milliyet* 3, *Evensel* 3, *Cumhuriyet* 2, *Birgün* 2, *Milat* 2, *Meydan*, *Özgür Gündem*, *Aydınlık*, *Star* ve *Sabah* birer. Haberlerin gazete sayfalarına dağılımı yüzde 68,08 (32) iç sayfa, yüzde 23,40 (11) ilk sayfa, yüzde 8,51 (4) manşet şeklindedir. Haberlerin yüzde 34,04 (16)'ü fotoğrafsız, yüzde 65,95 (31) haber ise fotoğraflı verilmiştir.

20 farklı vakaya denk düşen haberlerde 25 kız, 5 oğlan ve cinsiyeti belirtilmeyen bir kişi olmak üzere toplam 31 mağdur bulunmaktadır. 47 haberin sadece yüzde 8,51'inde (4) mağdur hakkında bilgi verilmezken yüzde 91,48'inde (43) açık isim, isim kısaltması, yaşadığı şehir, aile bilgisi gibi detaylar verilerek mağdur teşhir edilerek bir kez daha mağdur edilmiştir. Mağdurların yaş ortalaması ise 13'tür.

20 farklı vakaya denk düşen haberlerde 12 öz baba, 4 ağabey, 3 amca, bir anne, bir kayınbaba ve bir belirtilmeyen olmak üzere toplam 22 fail bulunmaktadır. 47 haberin yüzde 17,02'sinde (8) failin kimliği verilmez iken, yüzde 82,97'sinde (39) açık isim, isim kısaltması, yaşadığı şehir, aile bilgisi gibi detaylar paylaşılmıştır. 20 farklı vakanın 17'si Türkiye, 3'ü yabancı kaynaklıdır. Vaka haberlerinde ayrıca olayın gerçekleştiği şehir bazında da inceleme yapılarak yıllardır bu konuya ilişkin ensestın doğu bölgelerinde daha fazla olduğu bilgisi de tartışmaya açılmıştır. 20 farklı vakaya denk düşen haberlerin 3'ü Danimarka, Yeni Zelanda ve Avusturya'ya aittir. Diğer 17 haberin 4'ünde şehir ismi paylaşılmazken, kalan vakaların dağılımı şu şekildedir: İstanbul 2, İzmir 2, Kütahya 1, Bodrum (Muğla) 1, Zile (Tokat) 1, Karabük 1, Aksaray 1, Antalya 1, Diyarbakır 1, Siirt 1, Ağrı 1.

Bu rakamlar bölgesel olarak Ege Bölgesinde 4, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 2, Karadeniz Bölgesinde 2, Marmara Bölgesinde 2, İç Anadolu Bölgesinde 1, Doğu Anadolu Bölgesinde 1, Akdeniz Bölgesinde 1 şeklindedir. Haberlerden yola çıkılarak elde edilen bu bulguların ensest konusunda coğrafi genellemelerin yanlış algı ve yorumlamalara neden olduğu gerçeğini bir kez daha göstermiştir. Görüldüğü gibi bu coğrafi bölgeye has bir sorun değil, genel olarak ele alınması gereken bir sorundur.

Ensest vakalarında özellikle annelerin olaya göz yumduğu iddialarına yanıt aramak adına bakılan annenin olayın içerisindeki konumunda ise 20 farklı vakada sadece 3 annenin -ki biri aynı zamanda faildir- olayı bildiği halde sustuğu görülmüştür. 20 farklı vakanın 9'unda annenin suçsuz olduğu bilgisi bulunmaktadır. 8'inin ise bilgisi paylaşılmamıştır.

Değerlendirme ve Sonuç

Telaffuz etmenin dahi çekinildiği ensest, tek başına mücadele etmenin neredeyse imkansız olduğu ve müdahale edilmemesi halinde bireyi, aileyi, toplumu, gelecek nesilleri etkileyebilecek büyük bir insan hakları ihlali ve sosyal felakettir. Sorumluluk bilincine sahip tüm birey, toplum ve kurumlar bu insanlık ayıbına karşı duyarlı olmalı, aktif olarak çözüm sürecinin içinde yer almalıdır. Çözüm için devletin, siyasal partilerin, tüm meslek gruplarının (eğitimci, sosyolog, psikolog, hukukçu vb.), odaların, sivil toplum kuruluşlarının ve de medyanın işbirliği içinde sorumluluğu paylaşması ve mücadele etmesi gerekmektedir.

2008-2017 yılları arası 10 yıllık bir süreçte Türkiye yazılı basınında içerisinde ensest kelimesi geçen haberlerin incelendiği bu makalede medyanın ensest haberlerini sunumu ortaya konmaya çalışılmıştır. Ensest haberlerinin Türkiye yazılı basınında ailenin kutsallığına zarar verecek nitelikte bulunduğu toplumsal, süregelen bir sorun olarak değil de her seferinde okuru hayrete düşüren, devamlılık arz etmeyen birbirinden kopuk, sıra dışı haber niteliğinde sunulduğu hipotezine dayanan çalışmamızı bulguların niceliksel olarak analizi –ne yazık ki- desteklemiştir.

Kapitalist dünya sistemi içerisinde yer alan, resmi verilere göre halkının büyük bir bölümü Müslüman olan ve İslami değerlere bağlı bir toplumsal yapıya sahip, muhafazakar bir hayat tarzının egemen olduğu öngörüsünün kabul edildiği Türkiye’de, “Bu suç oralarda (batı dünyası kastediliyor) çok işlendiği için toplumsal düzen bozulmuştur. Türkiye toplumunda böyle bir suçun işlenmesi mümkün değildir, genel ahlâk ve ‘kutsal aile’ anlayışı buna engeldir” (Sancar, Yaşar, 2009) söylemine dayalı olarak TCK’da bağımsız bir suç olarak dahi nitelendirilmeyen ensest, medyanın da uzak durduğu, aktarmaktan çekindiği, ailenin kutsallığına zarar verecek nitelikte bulunduğu sıra dışı bir haber olarak sunulduğu gözlemlenmiştir.

10 yıllık süreci kapsayan incelemede 585 haberin 286’sı siyasi kategoridedir. Bu rakam toplam sayının yüzde 48,89’una (Bkz. Tablo 3.) denk gelmektedir. Bu durum ensest kelimesi geçen haberlerin hemen hemen yarısının siyasi demeçleri ve sonuçlanmayan yasa tekliflerini kapsadığını göstermektedir. Siyasi haberlerin bu oranda ağırlık göstermesinin en önemli nedeni Türkiye’de yaşanan her kadın ve/veya çocuk cinayeti veya cinsel şiddete maruz kalması sonrası gerek iktidardaki gerek muhalefetteki siyasi aktörlerin gündemde olan konuya dair demeç vermeleri yahut hükümetin eleştirileri karşılamaya ya da kamuoyunu iknaya yönelik yasama çalışmalarını sergilemesi olarak gözlemlenmiştir.

Haberlerin ensest bağlamında değil de farklı türdeki travmatik cinsel

taciz ve fiziksel şiddet olaylarıyla anılması dikkat çekicidir. Bu tür travmatik olayların en belirgin örnekleri ise başlık olarak şöyle sıralanabilir: 2010 Nisan ayında Siirt'in Pervari ilçesinde Atatürk Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda yaşları 13-14 arası değişen 7 erkek öğrencinin 3 yaşındaki bir bebeğe tecavüz edip öldürmeleri, 2 yaşındaki bir çocuğu da aynı şekilde ölüme terk etmeleri ve tüm bu olaylara bir kız çocuğunun da yardımcı olması; Mayıs 2014'te ablasının evlenmek istemediği kişinin cinsel tacizine uğrayıp, yakılarak katledilen 6 yaşındaki Gizem Akdeniz olayı ve 11 Şubat 2015 tarihinde Mersin'in Tarsus ilçesinde tecavüze uğrayarak öldürülen üniversite öğrencisi Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili haberler. Ensest, tanımına uygun vakalar üzerinden değil de yukarıda verilen örnekler gibi –sayısını artırabileceğimiz– diğer cinsel ve fiziksel şiddet içeren haberlerle kimi zaman birlikte kimi zaman aynı konu eksenini içerisinde sadece değinilen bir sorun olarak anılması, en fazla bu haberlerin gölgesinde dile getirilebildiği gerçeğini göstermektedir. M. Başoğlu haberinin dışında hiçbir ensest vakasının ardından herhangi bir siyasi demec gazete sayfalarına yansımamıştır. Toplumda infial yaratan çocuk ve/veya kadına yönelik cinsel taciz ve/veya tecavüz, fiziksel şiddet haberlerinin ardından ise başta çocukların ve kadınların can güvenliğini korumaya yönelik; iktidarın atmaya çalıştığı bürokratik adımlar, muhalefetin eleştirileri, sivil toplum kuruluşlarının daha önce yaptığı halde gündeme gelmeyen araştırma rakamları gibi çeşitli haberlerle yazılı basın organları gündeme dahil olmaya çalışmış ve “duyarlılık” mesajları iletilmiştir.

Travmatik olaylarla birlikte geliştirilen siyasi söylemlerin de haberlere yansıma şekli gerek ensest gerek taciz, tecavüz olaylarının bağlamından oldukça kopuk bir şekilde verilmiştir. Örneğin, 2010 yılında AK Parti milletvekilleri Aşkın Asan ve Alev Dedegil'in TBMM Kayıp Çocukları Araştırma Komisyonu'na sunduğu rapor ve beraberindeki cinsel taciz ve tecavüz suçu işleyenlerin testosteron seviyesini düşürmeye yönelik kimyasal ilaçlarla hadım edilmeleri önerisi 2011 yılında TBMM'ye kanun teklifi olarak sunulmuştur. Metinlerde Türk toplumunda ağırlıklı olarak erkeklik organının kesilmesi şeklinde algılanan “hadım” kelimesi sıklıkla kullanılmıştır. Uzun süre gündem oluşturan bu haberler taciz, tecavüz olayına maruz kalan açısından değil de hadım edildiği takdirde failin yaşayacağı ruhsal ve fiziksel sorunlar üzerinden tartışılmıştır.

Bir başka dikkat çekici gündem ise Din İşleri Yüksek Kurulu Dini Bilgilendirme Platformu'nun “Bir babanın öz kızını öperken şehvet duymanın nikaha etkisi olur mu” sorusuna verdiği ve sonra yayından kaldırdığı yanıt üzerinedir. Bolca siyasi demeci ve kutuplaşmayı da beraberinde getiren söz konusu yanıt şu şekildedir:

“Babanın kendi öz kızını öperken şehvet duyması durumunda nikahının ne olacağı konusunda görüş ayrılığı vardır. Bazı mezheplere göre, babanın

şehvetle kızını öpmesi ya da şehvetle ona sarılmasının nikaha bir etkisi yoktur (bkz. İbn Rüşd, Bidayetü'l-Müctehid, Mısır 1975, II, 33; İbn Kudame, el-Muğni, VII, 486; İbn Cüzey, el-Kavaninü'l-Fıkhiyye, 138). Hanefilere göre ise; babanın, kızını şehvetle öpmesi, kızına şehvetle sarılması durumunda, kızın annesi bu babaya haram olur. Ancak bu tür sonuç doğuracak tutmanın, teni tenine değerek olması, ya da altının sıcaklığını iletenecek kadar ince bir örtüden olması gerekir. Kalın elbisesinden tutarak, ya da vücuduna bakıp düşünerek şehvet duymak, bu tür bir haramlık oluşturmaz. Ayrıca kızın, 9 yaşından büyük olması gerekir. Şehvet duymanın işareti, erkeğin organında bir uyanma, uyanıksa uyanışının artması, kadının da kalbinin heyecanla çarpmasıdır (Merğınani, el-Hidaye, I, 192; Mevsili, el-İhtiyar, III, 109).” (<https://t24.com.tr/haber/diyanetten-enseste-fetva-babanin-9-yas-uzerindeki-kizini-sehvetle-opmesi-ve-sarilmasi-haram-degil,323421>) (Erişim Tarihi 20.06.2021)

Haberler, gazetelerin ideolojik tutumuna göre şekillenmiştir. Türkiye'nin laik yapısından anayasal tartışmalara kadar birçok eksende konu olan bu “fetva” sonrası gazetelerde oldukça net bir kutuplaşma belirgin bir şekilde haberlerin başlıklarına yansımıştır.

Siyasi demeçler ayrıca diziler üzerinden yapılan eleştirilerde de kendini göstermiştir. Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç ve RTÜK Başkanı Davut Dursun'un *Muhteşem Yüzyıl, Aşık-ı Memnu* gibi dizilerin konularını Türk aile yapısına zarar verdiği bağlamında eleştirel söylemleri, bu dönemde görülen ensest vaka haberlerinden daha çok gündem olmuştur.

Çalışmanın da odaklandığı nokta olarak incelenen 10 yıllık sürecin sadece 6 yılında toplam 47 vaka haberine rastlanmıştır. Mevcut gerçek ensest haberlerinin basında bu denli az sayıda yer alması bu çalışmanın varsayımını ve amacını kanıtlar niteliktedir. İncelenen yıllar arasında 2017 yılına ait 24 haberin 21'i Başoğlu vakasına yöneliktir. Diğer yıllar içerisinde sayısı en fazla 6'yı bulan vaka haberlerinin 2017 yılında kalan 9 yılın rakamından fazla oranda çıkması medyanın ensest vakalarına bakışını ortaya koymaktadır.

On yıllık süreçte M. Başoğlu vaka haberi dışında hiçbir ensest vakasının gündem oluşturmadığı gözlemlenmiştir. Ensest vakalarına ilişkin en vurucu haber 31.10.2009 tarihinde *Habertürk* gazetesinin manşetinde yer alan “Canavar ve İni” başlıklı haberdur. Türkiye'de 21 yıl boyunca öz kızına, sonrasında ise kızından doğan kızına tecavüz eden babanın olayı tüm çıplaklığıyla haberde anlatılmıştır. Bu çıplaklık mağdurları bir kez daha mağdur ederken olay toplumsal boyutundan arındırılmış bir şekilde verilmiştir. Haberin eleştirilecek birden fazla yanı olsa da gazetenin böyle bir olayı manşete taşıması dikkat çekicidir. Bu durumu gazetenin Genel Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı şu şekilde özetlemiştir:

“Çünkü Türk basınında ‘ensest’, bir tabuydu. Ayıptı ve gizlenirdi. Basın Yasası bile bu ‘ayıbı’ gizlemek için kullanılırdı. Ama bu gizlemenin ‘sapıklardan’ başka hiç kimseye faydası yoktu. Canavarlar bu gizliliğin arkasına saklanıyor, ruhları ve bedenleri parçalıyorlardı. Türk basının bu tabusu yıkılmalıydı. Bize göre tabu yıkmak, bazılarının zannettiği gibi sabah akşam Silahlı Kuvvetler’e sövmek değil, böylesi bir toplumsal ‘pislği’ ortaya çıkarmaktı. Çünkü bu tabu, kurbanlarını sessizliğe itiyor, bu canavarlığı normalleştiriyordu. İşte haberimizde gördünüz. Her şey bütün köyün gözü önünde olmuştu ve kimse bir şey söylememişti. Biz, insanoğlunun bu büyük iğrençliğinin ve bu canavarlığın gizli kalmasına göz yumamazdık. Yummadık. Bunu okumak kolay değil biliyorum. Yazmak da kolay olmadı. Sarsıldık. Ve sarstık. Amacımız da buydu.” (Altaylı, Fatih 2008.11.01. “Canavar ve Tabular” Habertürk, 13)

Tüm bunların yanı sıra bu çalışma, ensestin magazin figürü ile özdeşleştirildiği zaman medya tarafından ne denli sıkça kullanılan bir kavram olduğunu da göstermektedir. M. Başoğlu olayı “ensest” vakası olarak 2017 yılında 26 farklı gazetede haber olarak yer bulmuştur. Bununla birlikte 2014 yılında yayımlanan “*Türkiye Ensest Atlası Raporu*” ve Projenin yürütücüsü TKDF Başkanı Canan Güllü’nün rapora dayalı “Türkiye’de yüzde 40 oranında ensest var” ifadeleri basında ancak M. Başoğlu haberleriyle 2017 senesinde kendisine yer bulmuştur. Pornografik bir ifadeye evrilen ensest kavramı medyanın ilgisini ancak böyle çekebilmiştir. “Murat Başoğlu’na Niye Şaşıyorsunuz? Türkiye’de Ensest Oranı Yüzde 40” başlıklı haberiyle dikkatleri üzerine çeken *Hürriyet* gazetesi kadın yazarı Melis Alphan’a en büyük tepki yine aynı gazetenin erkek yazarı Ahmet Hakan tarafından verilmiş ve Hakan konuya ilişkin 5 yazı kaleme almıştır. *Türkiye Ensest Atlası Projesi Raporunu* (2014) tamamen göz ardı eden Ahmet Hakan “Yüzde 40’çılara Ensest Mektubu” (07.09.2016) başlıklı yazısında şu ifadelere yer vermiştir.

“Sevgili ‘Türkiye’de ensest oranı yüzde 40’tır’ diye üfürenler! Sizin gibi düşünmeyen, sizin gibi yaşamayan, sizin kadar cici olmayan, sizin gibi inanmayan, sizin kadar zengin olmayan, sizin kadar eğitilmiş olmayan, sizin kadar ‘janti’ ve ‘klas’ olmayan insanlara karşı öyle nefret ve hınç dolusunuz ki... Her seçimde ‘bunlar niye onlara oy veriyor’ diye daha çok ağlıyorsunuz...”

Toplumdaki egemen ideolojinin geleneksel medya aracılığı ile yeniden üretilmesinin örneği olan bu yazı diğer yazılı basın organlarında da kendisine yer bulmuştur. *Türkiye Gazetesi* yazarı Fatih Selek konuyu suni gündem olarak değerlendirmiş, Ertuğrul Özkök “Niye Hürriyet Yüzde 40 Deyince O Yüzde 40 Günün Konusu Oluyor” başlıklı yazısında gazetesine övgüler dizmiş, Haşmet Babaoğlu *Sabah*’taki “Tuzak Kurmaya Devam Ediyorlar” (18.09.2017) başlıklı yazısında ensest haberlerini “...Artık FETÖ/PKK ortaklığının toplumsal hoşnutsuzluk yaratmayı hedefleyen yeni stratejisi tam olarak anlaşılmalı!”

şeklinde yorumlamıştır. Oluşturulan bu söylem konunun bağlamından kopuk olarak tartışılmasına neden olmuştur. Bu tartışma sonrası kadın yazar Melis Alphan'ın yazılarının sayısı düşürülmüştür. Kendini haberin dilinde var eden erkek egemen medya, gücünü medyanın iç işleyişinde de göstermiştir. Araştırmanın verilerini incelemeyen/tartışmaya açmadan ve hatta bilimsel bir gerçekliği göz ardı ederek egemen bir dil ile yazılan bu yazılar erkek eliyle şiddetin nasıl yeniden üretildiğinin de bir göstergesidir.

Türkiye'de de tüm dünyada olduğu gibi ensest konusunda sağlıklı veriye ulaşmak mümkün değildir ancak bazı ayrıntılar var ki sorunun gizliliğini, kapalılığını, üzerinin kapatıldığını ya da nasıl sessiz kalındığını açıklar niteliktedir. Türkiye'de 2008 yılında T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün ve 2014 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün yaptığı araştırmalar ensest dilendiril(e) meyen bir toplumsal sorun olduğunu gözler önüne sermektedir. Araştırma kapsamında yapılan görüşmede 2008 yılında ensest sorusuna verilen cevap yüzde 4,4, 2014 yılında ise yüzde 5,3'tür. Ancak bu oranlar görüşmenin tamamlanmasının ardından kadınların, enseste maruz kalmışlarsa mutsuz yüzü, maruz kalmamışlarsa mutlu yüzü işaretleyip kapalı zarfa koymalarıyla artmaktadır. 2008 yılı oranları 7,2'ye 2014 oranları ise 8,9'a yükselmektedir. Bu durum mağdurun kendini ifade etmekte ne denli güçlük yaşadığının göstergesi olarak kayıtlara geçmektedir. 2008-2014 tarihli her iki araştırma ensest oranının yüzde 7,2-8,9 bandında olduğunu gösterirken bu tez çalışmasında yapılan 10 yıllık basın analizi kapsamında ensest vakalarının toplamı yüzde 8,03'tür. Üstelik bu oranın sadece yüzde 44,6'sı magazinsel bir figür olan M. Başoğlu haberine aittir.

Sorunları ve sorunların yol açtığı olumsuzlukları en yoğun yaşayan ne siyasal yapılardır ne de devlettir; en yoğun yaşayan, sorunu dile getirmesi, mücadele etmesi gereken toplumdur. Bu nedenle toplumsal yapı ve yaşam içinde yer alan tüm bireyler, öncelikle bu toplumun içinde yaşamaları nedeni ile kendilerine yüklenen sorumlulukların bilincinde olmalıdır. Birey kendisine verilen bilgi olup olmadığını, buna ihtiyaç duyup duymadığını, bu bilginin ne için verilmiş olacağını, bu bilgiyi alması durumunda kendisine nasıl pratik ve düşünsel fayda sağlayacağını sorgulamalıdır. Birey bu sorgulamaları yaptığı takdirde kitle iletişim araçları egemen yapının gelişmesi ve güçlenmesi için değil toplumun değişimi ve dönüşümü için fayda sağlayacaktır.

Cinsel suçlara dair suskunluğun meşrulaştırılmasına destek olan medyanın bu süreç içerisinde arkasına gizlendiği ensest haberlerine dair "yayın yasağı" algısı ise maalesef içi boş bir algıdır. *Hürriyet* gazetesinden Faruk Bildirici, bu konuya tam anlamıyla açıklık getiren "Enseste Yayın Yasağı" (23.05.2016) başlıklı yazısında Basın Kanunu'ndan ilgili maddelere dikkat çekerek ensest haberlerinin yayımının yasal olarak yasaklanmadığını

belirtmiştir. Oysa hem medyada hem de iletişim eğitimi verilen akademik çevrelerde, sözlü/şifahi bir şekilde kulaktan kulağa yayılan bir sahte gerçek olarak ensest haberi yasağı dillendirilmektedir.

Çalışmanın amacı Türkiye’de basının ensest yani aile içi cinsel şiddete/ istismara karşı tavrını ortaya koymak ve bu konuda kamuoyunda duyarlılık yaratılmasına katkı sağlamaktır. Ensestle mücadele ekseninde gereken sistemi halihazırdaki uygulamaların aksayan yönlerinin belirlenmesinde basın gerekliliğini ve önemini ortaya koymaktır. Ancak 10 yıllık süreci kapsayan araştırma ve bulguların ortaya konduğu çalışmada da görüldü gibi ev/hane/ aile içerisindeki otoritenin istismarıyla başlayan ensest, medyada da benzer otoritenin etkisiyle görünmez durumdadır. “Halbuki ben yaşadığım şeyin hangi isimle kategorize edildiğini, hangi sınıflama içinde tıbben ve psikolojik olarak değerlendirildiğini bile ancak olayı yaşadıkten 10 yıl sonra tesadüfen öğrenebildim” (Polat, 2006: 5) diyen bir mağdurun sözleri basının toplumu bilgilendirme, eğitme, denetleme sorumluluklarının önemini acı bir şekilde göz önüne sermektedir. Basın ensest olaylarını haberleştirirken çocuğa, kadına duyarlı, etik sınırlar içerisinde değil özünde insan hakları ihlali/suçlu bağlamında en tepe noktadan olaya yaklaşmalıdır. Çünkü mağdur güvendiği, kendisini korumakla yükümlü kişi tarafından mağdur edilen bir çocuktur.

KAYNAKLAR

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2014) *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (<http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>)
- Aliefendioğlu, H. (2018). “Ensest Vaka ve Suçlarının Medyada Temsil Edilme(me) si: Eleştirel Bir Yeniden Okuma”. Çavlin, A., Kardam, F. ve Aliefendioğlu, H. (Hazırlayanlar). *Ailenin Karanlık Yüzü Ensest*. (Birinci Baskı) İstanbul: Metis, s.170-196.
- Arslan Yeğen, U. T. (2004). “Haberde Yeni Olan Nedir?” Ç. Dursun (Derleyen) *Haber Hakikat ve İktidar İlişkisi*. (Birinci Baskı) Ankara: Elips Kitap. s. 67-88.
- Asma, T. (2018). “Yasalarda ve Uygulamada Cinsel İstismar: Tanıklıklar”. Çavlin, A., Kardam, F. ve Aliefendioğlu, H. (Hazırlayanlar). *Ailenin Karanlık Yüzü Ensest*. (Birinci Baskı) İstanbul: Metis, s.227-255.
- Baran Görgün, A. ve Erbaydar N. (2009) “Yasak Cinsel İlişki: Ensest”, <https://docplayer.biz.tr/37529853-Yasak-cinsel-iliski-ensest.html>.
- Basın Kanunu Sayı 5187 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5187.pdf>
- Basın Kanunu Sayı 5680 https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc033/kanuntbmmc033/kanuntbmmc03305680.pdf
- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) (2017) *Tanıdık Bir Yüz: Çocukların ve Ergenlerin Yaşamında Şiddet* (<https://www.unicefturk.org/yazi/siddet>)
- Çavlin, A., Kardam, F. ve Aliefendioğlu, H. (Hazırlayanlar). (2018). *Ailenin Karanlık*

- Yüzü Ensest.* (Birinci Baskı) İstanbul: Metis.
- Çavlin B. A. (2009). *Türkiye’de Ensest Sorununu Anlamak.* Ankara: Nüfusbilim Derneği. (<https://turkey.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/ensesrapor.pdf>)
- Çetinkaya, A. (2013). *Yargıtay Kararları Işığında Ensest/Fücur Olgusunun İncelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- ÇocukKorumaKanunu Sayı5395<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>
- Dedeoğlu, S. (2013) *Demokrasi Kültürünün Oluşmasında Yazılı Basının Rolü, Sorumluluğu ve Haber Etiği: 2011 Yılı Türk Yazılı Basınından Örnekler Işığında Bir İnceleme.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.
- Dünya Sağlık Örgütü ve Ankara Üniversitesi (2013). *Türkiye’de Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşam Deneyimleri Araştırması Raporu-2013.*
- Genç Ş. ve Coşkun Ş.(2013) “Ensest/incest” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi.* Sayı 106. s. 215-260.
- Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2009). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet. Ankara: TC Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (<http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2008-AnaRapor.pdf>)
- Karabacak, R. (2021). *2008-2017 Yılları Arası Türkiye Yazılı Basınında Ensest Haberleri ve Köşe Yazılarının İncelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara HBV Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Kasapoğlu, A. (2003). “Ensest Tabusu ve Egzogami Kuralının Kur’an’daki Yansıması”, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt III, No: 1 (www.dinbilimleri.com).
- Koçak, A. ve Arun, Ö (2006). “İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu”. *Selçuk İletişim Dergisi*, Cilt 3, Sayı 4, s. 21-28.
- Kubilay Ç., Durna T. (2010). Türk Basınında Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Tartışması: Haber Metinleri ve Köşe Yazılarında Hüseyin Üzmez Vakası’na İlişkin Eleştirel Bir Analiz. *Ankara Üniversitesi Kültür ve İletişim Dergisi.* 13/1.
- McBride, S. (1993). Bir Çok Ses Tek Bir Dünya. Editör Ertuğrul Özkök, UNESCO Türk Milli Komisyonu: Ankara.
- Özdemir, E. (2012) *Çocuk İstismarı Haberlerinin Yazılı Basında Sunumu.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Polat, O. (2006). *Ensest.* (Birinci Baskı) İstanbul: Nokta Kitap Yayınları.
- Sanay, B. (2018). *Kardeşini Doğurmak Türkiye’de Ensest Gerçeği.* (Birinci Baskı) İstanbul: Doğan Kitap
- Sancar, T. ve Yaşar, N. (2009) “Ensest, “Genel Ahlâk” ve Alman Anayasa Mahkemesinin Kararı”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (80) 245-298
- Şiddet Önleme ve Rehabilitasyon Derneği (İMDAT) ve Acıbadem Üniversitesi Suç ve Şiddetle Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi (ASUMA) *Çocuk İstismarına Yönelik Rapor-2016* <https://www.slideshare.net/AdnanDan1/2016-ocuk-stismarna-ynelik-rapor-horozznet>
- Topçu, S. (2009). *Cinsel İstismar.*(Birinci Baskı) Ankara: Phoenix

- Türk Ceza Kanunu Sayı 5237 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237-20040926.pdf>
- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (2015). *Türkiye Ensest Atlası*. (<http://ctcs-genclik.net/wp-content/uploads/T%C3%BCrkiye-Ensest-Atlas%C4%B1.pdf.pdf>)
- Yaylagül, L. (2016). *Kitle İletişim Kuramları*. (Yedinci Baskı) Dipnot Yayınları: Ankara.
- Yılmaz, E. (1986). *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Yüksel, E. (2007). “Kamuoyu Oluşturma ve Gündem Belirleme Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır?” *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1 s. 571-586.
- Yüksel Kaptanoğlu, İ. (2018). “Rakamlarla Ensest ve Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar”. Çavlin, A., Kardam, F. ve Aliefendioğlu, H. (Hazırlayanlar). *Ailenin Karanlık Yüzü Ensest*. (Birinci Baskı) İstanbul: Metis, s. 47-69.